

De Leesclubs voor leesbevorderaars winnen terrein

17-06-2025 11:00

In steeds meer steden in Nederland ontstaan Leesclub van Leesbevorderaars voor leerkrachten, bibliothecarissen, boekverkopers en andere liefhebbers van kinderboeken. Wat begon in Utrecht breidt zich uit als een olievlek. Het doel: hoe lever je een bijdrage aan de leesbevordering?

De Leesclub van Leesbevorderaars – het klinkt als de titel van een kinderboek over een complot van boekenwormen, maar dat is het niet. Deze leesclub is bedoeld voor mensen die zich professioneel of vrijwillig inzetten om het lezen bij anderen te stimuleren. Denk aan leesconsulenten, leerkrachten, bibliothecarissen, pabo-studenten, taalvrijwilligers of ouders.

Twee jaar geleden richtten Rigoberta Mejia Sian en Geert Vermeegen samen de Leesclub van Leesbevorderaars op. Elke maand komt een groep van twintig tot veertig deelnemers samen in de bibliotheek op het Neude in Utrecht om met een kinderboekenauteur in gesprek te gaan over jeugdboeken. Centraal staat de vraag: hoe zet je deze boeken in binnen het onderwijs? Welke werkvormen kun je gebruiken? Hoe betrek je kinderen erbij?

“Wij zijn een leesclub, maar we doen eigenlijk alles behalve lezen,” lacht Mejia Sian, die als leerkrachtondersteuner en leescoördinator op een basisschool werkt. “Bij ons is het niet nodig om huiswerk te maken of vooraf boeken te lezen. Voor elke bijeenkomst nodigen we een auteur uit. Deelnemers leren diens boeken en de persoon erachter kennen, maar het is beslist geen meet & greet of signersessie. Het is prima

als je de boeken vooraf nog niet hebt gelezen. Je mag ook blanco binnenkomen en je laten verrassen. Zo houden we de leesclub laagdrempelig en toegankelijk.”

De leesclub biedt volgens Mejia Sian een ‘helikopterview’: hoe gebruik je jeugdboeken op een betekenisvolle manier en hoe lever je een bijdrage aan de leesbevorderingsmissie? “We creëren een plek die er nog niet was, althans, niet op deze manier. Deelnemers gaan met elkaar in gesprek, bevragen elkaar, doen inspiratie op en passen de werkvormen die we samen bedenken soms al de volgende dag toe op school.”

Het idee voor de leesclub ontstond toen Mejia Sian zes jaar geleden naar Utrecht verhuisde. “Ik kende nog weinig mensen en wilde graag in contact komen met anderen die net als ik van kinderboeken houden. Ik begon

op sociale media en bracht mensen bij elkaar die kinderboekenrecensies deelden op Instagram. Zo organiseerde ik een eerste bijeenkomst. Daar ontmoette ik Geert, die ook net in Utrecht was komen wonen. We ontdekten dat we allebei behoefte hadden aan diepgaandere gesprekken over kinderboeken. Met dat idee stapten we naar de bibliotheek in Utrecht, waar we meteen een enthousiaste reactie kregen.”

Wekelijks bezoekt een gevarieerde groep mensen de Leesclub, en dat zijn niet alleen vakgenoten. “Er komen ook mensen die níet met kinderen werken, maar gewoon graag kinderboeken lezen. Of ouders die hun kind willen stimuleren om meer te lezen. Ook mensen die beter Nederlands willen leren sluiten aan. Blijkbaar hebben veel deelnemers dezelfde behoefte als Geert en ik,” vertelt Mejia Sian.

Meer diepgang

De komst van een auteur is een vast onderdeel van de bijeenkomsten, maar beslaat niet de hele avond. “We gaan daarna dieper in op een onderwerp dat verband houdt met de boeken van de auteur,” legt ze uit. “Zo was schrijver Bart de Wolf bij ons te gast. Hij had een duidelijke boodschap over horrorboeken: vergeet ze niet! Kinderen vinden ze juist leuk, terwijl volwassenen ze eerder links laten liggen. We spraken erover hoe je boeken waar je zelf niet zo'n fan van bent, toch enthousiast kunt aanbieden aan kinderen.”

Zelf was Mejia Sian aanvankelijk geen liefhebber van klassiekers, totdat Thea Beckman aan bod kwam in de leesclub. “We bespraken hoe je via zo'n boek leert van het verleden, en daardoor krijgt het een diepere waarde. Dat zette me aan het denken. Ik ben klassiekers anders gaan bekijken; je kunt ze ook met een moderne twist presenteren.”

Bijeenkomsten op school

De impact van de leesclub reikt verder dan de bijeenkomsten zelf. Zo nodigde Mejia Sian Bart de Wolf ook uit op haar eigen school. “De kinderen waren enorm enthousiast. Ze hebben het er nu nog steeds over. Als ze in de schoolbibliotheek komen, vragen ze naar boeken van Bart de Wolf. Dat ze zijn naam onthouden en actief naar zijn werk vragen, vind ik heel tof.”

Veel auteurs die als gast zijn geweest, keren later terug als deelnemer, omdat ze zich verbonden voelen met het initiatief. “Daardoor horen we ook hun kant van het verhaal: hoe het eraan toegaat bij een uitgeverij, hoe schrijvers werken; we krijgen een blik achter de schermen van de kinderboekenwereld. Bovendien ontstaan er spontaan samenwerkingen. Zoals de Pabo in Utrecht die via onze club in contact kwam met een pabo uit een andere stad, beiden bezig met curriculumvernieuwing. Zulke kruisverbanden zijn mooie bijkomstigheden.”

Ook buiten Utrecht

Een half jaar na de oprichting kregen Mejia Sian en Vermeegen via Instagram steeds vaker verzoeken van mensen die ook een Leesclub van Leesbevorderaars wilden starten.

Van Meta Oudshoorn en Marjolein van der Aar bijvoorbeeld. Zij zijn leerkrachten in de bovenbouw van basisschool De Triangel in Weesp en klopten vorig jaar aan bij de Utrechtse Leesclub van Leesbevorderaars om iets soortgelijks op te richten. In hun klas zetten ze al sterk in op leesplezier, en via hun Instagram-account liefdevoorkinderliteratuur delen ze boekentips en lesideeën.

“De Leesclub van Leesbevorderaars sluit daar goed bij aan,” vertelt Oudshoorn. “We zijn eerst bij een bijeenkomst in Utrecht geweest. Daarna hebben we bij alle basisscholen in Weesp gepolst of er interesse was,

en daar kregen we veel positieve reacties op.”

De leesclub in Weesp komt vier keer per jaar bijeen, steeds na een schoolvakantie. Per keer zijn er zo’n achttien tot twintig deelnemers aanwezig. “De groep is veel diverser dan we hadden verwacht,” zegt Van der Aar. “We richtten ons in eerste instantie op leerkrachten, maar inmiddels komen er ook een logopedist, de eigenaar van de plaatselijke boekhandel, een bibliothecaresse en docenten van middelbare scholen.”

De aanpak in Weesp verschilt iets van die in Utrecht. Van der Aar: “Wij kiezen per keer een thema, en in het eerste halfuur kunnen mensen daarover iets presenteren. De laatste keer ging het bijvoorbeeld over de betrokkenheid van ouders bij lezen. Hoe betrek je ouders bij het leesproces van hun kind? Wat voor tips geef je mee? Hoe kunnen ze het beste oefenen, en welk boek raad je aan?”

Tijdens de eerste bijeenkomst verzorgden Oudshoorn en Van der Aar zelf het tweede deel van de avond. Ze gaven een lezing over leesplezier. “Een tweede keer ging het over poëzie: hoe wij ermee werken en hoe je kinderen enthousiast maakt voor gedichten. Zo delen wij onze kennis om anderen te inspireren,” vertelt Oudshoorn.

Bij latere bijeenkomsten werden ook kinderboekenschrijvers uitgenodigd, zoals Rob Koops, Kelly van Kempen en Eveline Baar. “Inmiddels benaderen sommige schrijvers ons zelf om mee te doen,” zegt Van der Aar. “Deelnemers hoeven hun boek niet van tevoren gelezen te hebben, maar het mag natuurlijk wel. Wij kondigen ruim van tevoren aan wie er komt.”

Dankzij de leesclub breidt het netwerk van Oudshoorn en Van der Aar zich steeds verder uit. “Je ontmoet veel nieuwe mensen en vindt makkelijker gelijkgestemden die dezelfde passie voor lezen delen. Dat levert mooie ideeën en inspirerende gesprekken op.”

Het beste aardrijkskundeboek voor kinderen

Hoewel beide leerkrachten al goed thuis zijn in de wereld van kinderboeken en hun leerlingen actief aan het lezen krijgen, blijven ook zij nieuwe dingen leren via de leesclub. “In het nieuwe jaar komt een aardrijkskundedocent van een pabo langs,” vertelt Oudshoorn. “Zij zit in de jury voor het beste aardrijkskundeboek voor kinderen en legt uit hoe zij boeken selecteert die leuk zijn én aansluiten bij het vak. Daar wisten wij nog weinig van.”

Dat de leesclub zijn vruchten afwerpt, merken ze regelmatig. “Wij zitten met twee scholen in één gebouw en zien dat ideeën uit de leesclub ook echt worden toegepast,” zegt Van der Aar. “Zo doen we met onze leerlingen mee aan leeschallenges en hangt in onze klas de poster van de Grote Vriendelijke Honderd, een door lezers samengestelde lijst van favoriete kinderboeken aller tijden. Die zien we nu ook terug in andere lokalen. Kinderen gaan dan kijken of ze boeken herkennen of raken nieuwsgierig naar het boek dat op nummer één staat.”

Olievlek

Met Utrecht en Weesp als koplopers zijn inmiddels ook leesclubs ontstaan in onder andere Rotterdam, Zwolle, Tilburg, Breda, Hoorn en zelfs in België. “Heel leuk,” vindt Mejia Sian. “Het zou prachtig zijn als het zich als een olievlek verspreidt en er uiteindelijk in heel Europa soortgelijke leesclubs ontstaan.”

Elke club heeft een eigen werkwijze, maar de kern blijft overal hetzelfde: leesbevordering en liefde voor kinderboeken. “Er zijn geen vaste regels. Wij zijn heel informeel begonnen, en juist dát is volgens mij de kracht.

Het is een eenvoudige, maar doeltreffende manier om met elkaar in gesprek te gaan over lezen.”

Meer informatie

Instagram: @juf_rigoberta, @listlezen en @leesclubvanleesbevorderaars

De leesclubavonden van de Leesclub van Leesbevorderaars Utrecht zijn elke laatste dinsdag van de maand (behalve juli/augustus), voor de geïnteresseerden.

Marloes de Moor